Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Clasa a V-a

Lecția 4

Clasa a V-a

Narativul literar

Figuri de stil: personificare, enumerație, repetiție

Ascultă cu atenție textul următor, pentru a putea, apoi, rezolva exercițiile propuse:

1.

La circ, în Târgul Moșilor,
Pe gheața unui răcitor,
Trăia voios și zâmbitor
Un pinguin din Labrador.

- *Cum se numea? – Apolodor.*
- *Și ce făcea? – Cânta la cor.*

Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor.)

Grăsuț, curat, atrăgător
În fracul lui strălucitor,
Așa era Apolodor…

2.

Dar într-o zi, Apolodor,
Spre deznădejdea tuturor,
A spus așa: - Sunt foarte trist!
Îmi place viața de corist,
Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador…
O, de-aș putea un ceas măcar
Să stau cu ei pe un ghețar!...

Apoi a plâns Apoldor...

(Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor)*

Sursă imagini: pixabay.com

Exercițiul 1

Unele cuvinte din text nu au fost înțelese de toți. Înainte de a le explica, unește prin săgeți cuvintele cu imaginile potrivite:

- 1.circ;
- 2.pinguin;
- 3.scamator;
- 4.acrobat;
- 5.frac.

a.

b. 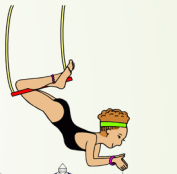

c.

d.

e.

Rezolvare

Exercițiul 1

Unele cuvinte din text nu au fost înțelese de toți. Înainte de a le explica, unește prin săgeți cuvintele cu imaginile potrivite:

- 1.circ;
- 2.pinguin;
- 3.scamator;
- 4.acrobat;
- 5.frac.

a.

b.

c.

d.

e.

Exercițiul 2

Folosind *Dicționarul explicativ al limbii române,* găsește explicația potrivită pentru cuvintele din prima coloană.

1. răcitor;
2. cor;
3. tenor;
4. deznădejde.

a) grup de persoane care cântă împreună muzică;

b) obiect care răcește, care menține temperaturi scăzute;

c) stare sufletească a omului care nu mai are nicio speranță, disperare;

d) cântăreț care are vocea cea mai înaltă.

Rezolvare

Exercițiul 2

Folosind *Dicționarul explicativ al limbii române,* găsește explicația potrivită pentru cuvintele din prima coloană.

1. răcitor;
2. cor;
3. tenor;
4. deznădejde.

a) grup de persoane care cântă împreună muzică;

b) obiect care răcește, care menține temperaturi scăzute;

c) stare sufletească a omului care nu mai are nicio speranță, disperare;

d) cântăreț care are vocea cea mai înaltă.

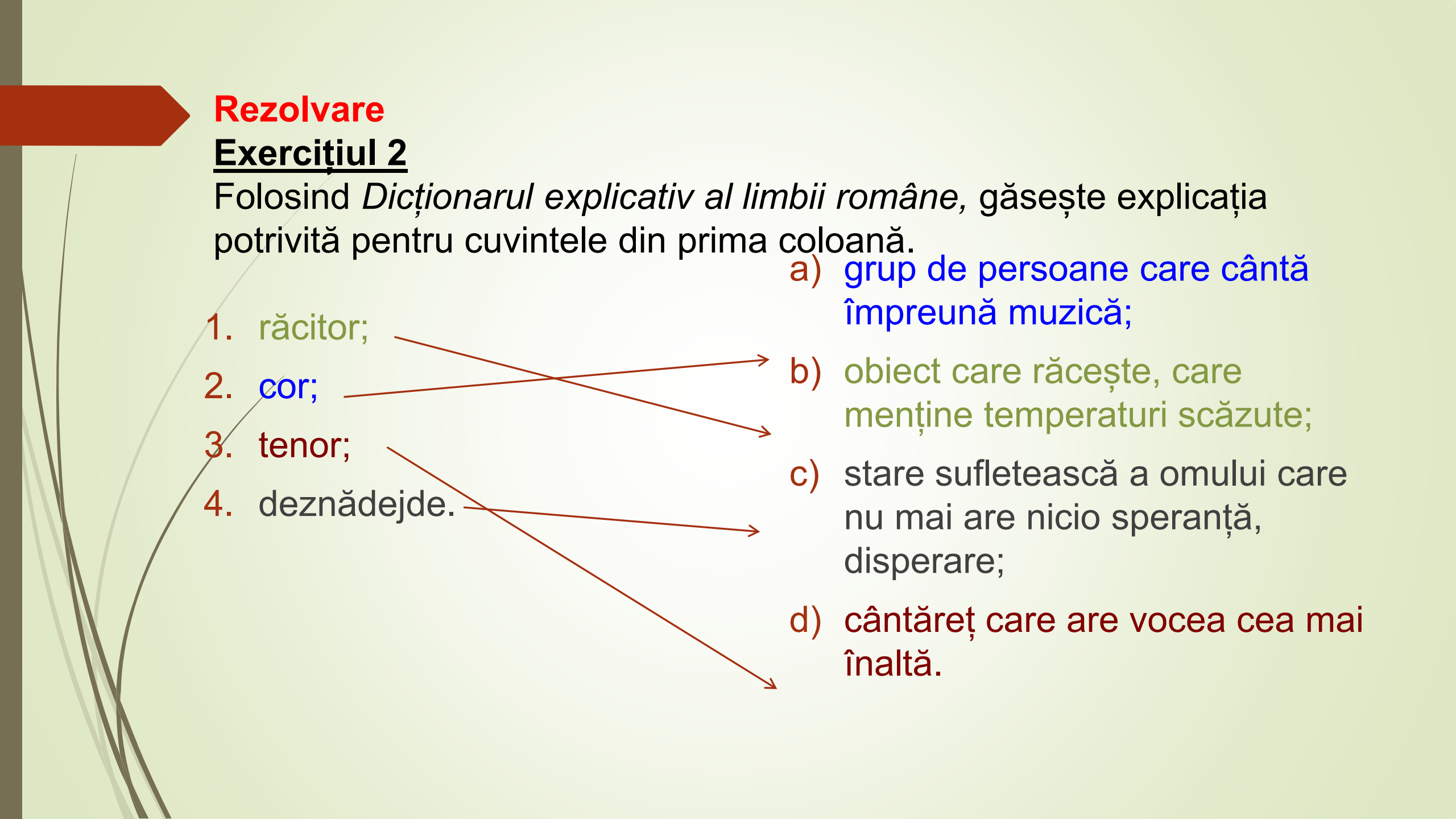

Exercițiul 3

Completează harta cu informații din text:

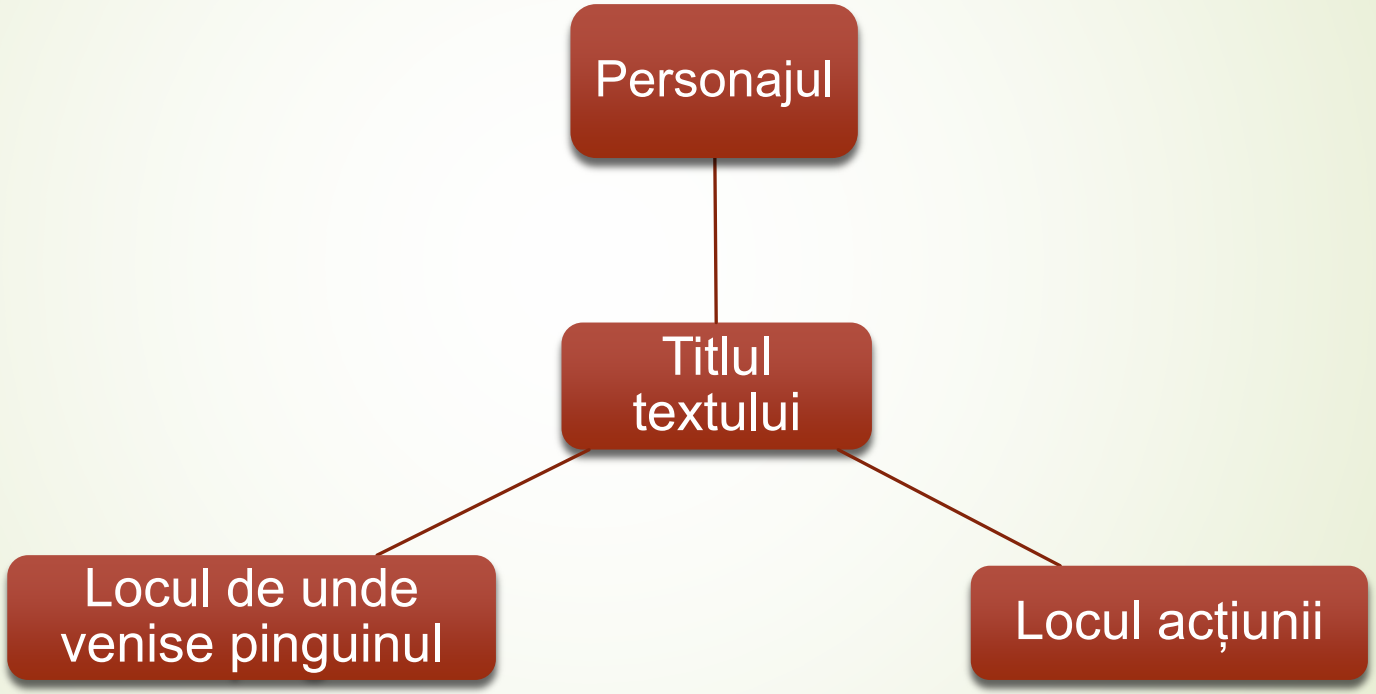

Rezolvare

Exercițiul 3

Completează harta cu informații din text:

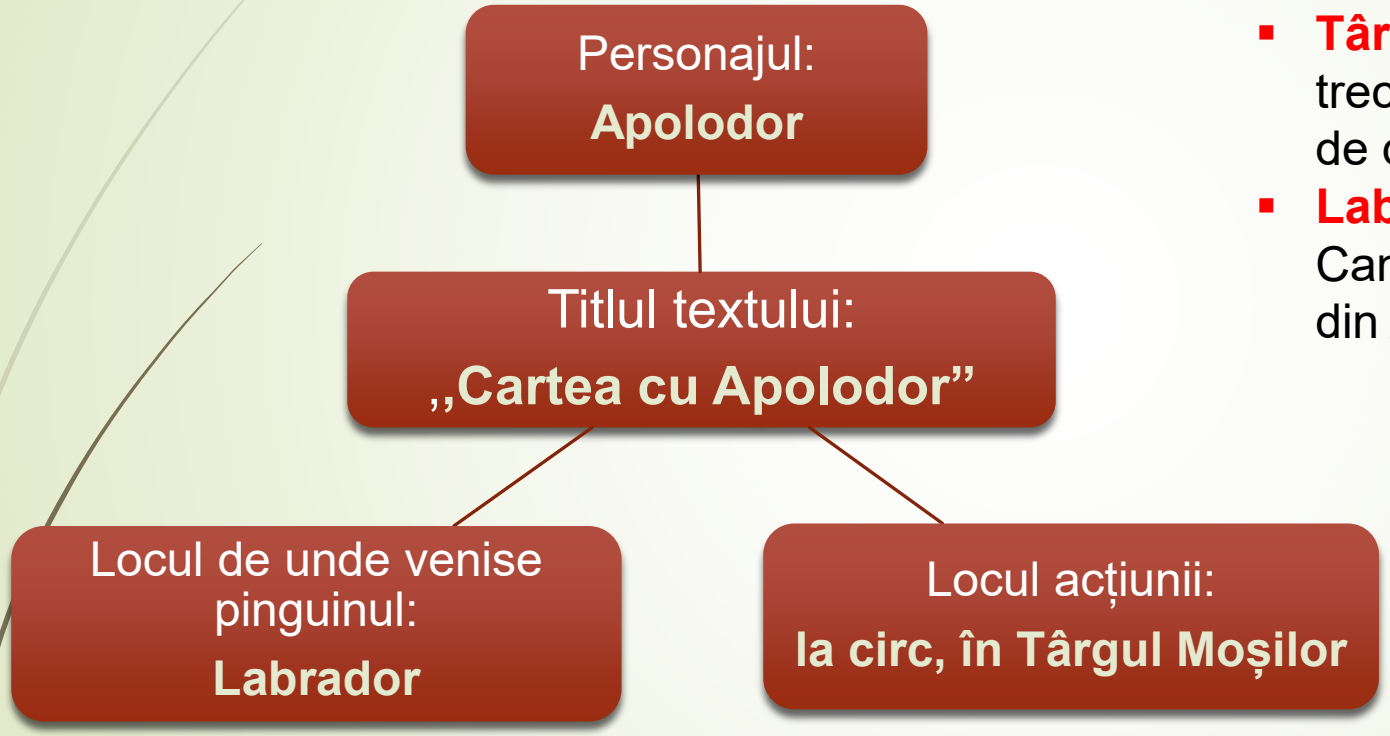

Spre informarea voastră!

- **Târgul Moșilor** se organiza în secolul trecut în București.Era un loc de întâlnire, de distracție și de făcut afaceri.
- **Labrador** este o peninsulă mare din estul Canadei. Este cea mai mare peninsulă din America de Nord.

Sursă imagine. https://ro.wikipedia.org/wiki/Peninsula_Labrador

Observație

Așa cum v-ați dat seama, fragmentul de text de la începutul orei face parte dintr-o narațiune literară.
În opera literară, autorul folosește un limbaj deosebit, mai bogat, utilizează îmbinări neobișnuite de cuvinte, creând imagini neașteptate.

Care enunț te surprinde?

a) La circ trăia un pinguin.

sau

b) *La circ, în Târgul Moșilor*,/ (…) *Trăia voios și zâmbitor/ Un pinguin* (…).

Lui Apolodor nu-i plac definițiile, dar îi spunem, totuși, că aceste cuvinte deosebite se numesc **figuri de stil.**

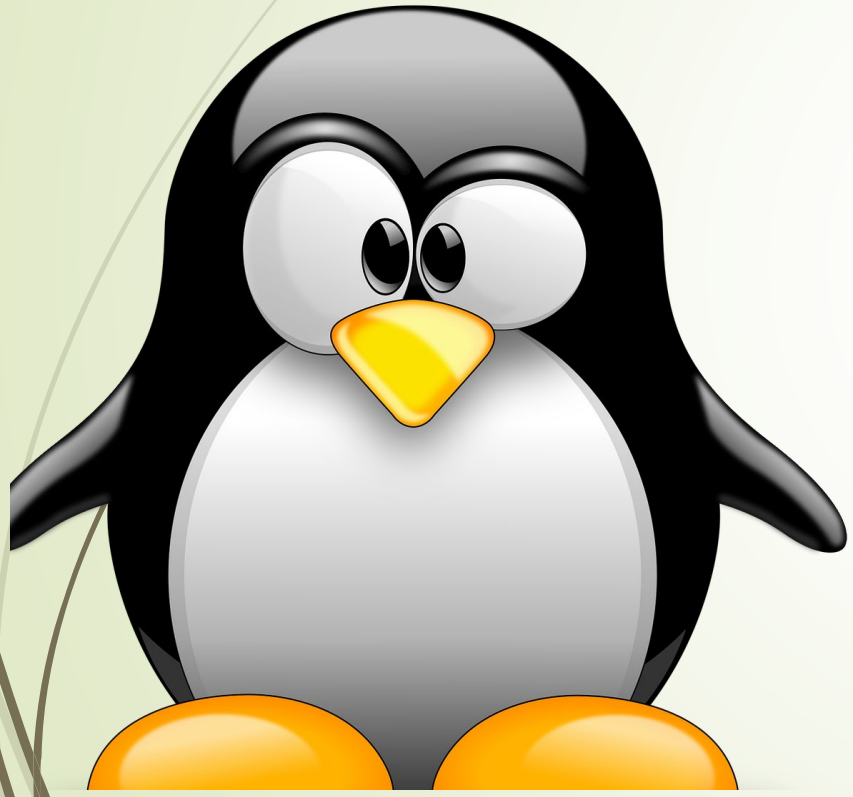

Să descoperim câteva figuri de stil care trezesc în mintea și în sufletul nostru imagini și trăiri deosebite!

Personificarea

Recitește versurile:

La circ, în Târgul Moșilor,

Pe gheața unui răcitor,

Trăia voios și zâmbitor

Un pinguin din Labrador.

- *Cum se numea? – Apolodor.*
- *Și ce făcea? – Cânta la cor.*

Observați!

Pinguinul poate cânta la cor, asemenea oamenilor.

Spre informarea voastră!

Personificarea este figura de stil prin care animalelor, plantelor, obiectelor li se atribuie însușiri omenești.

Exercițiul 4

Bifează personajele din desene animate care au fost personificate:

Tom

☐

Mickey Mouse

☐

Elsa

☐

Rezolvare

Exercițiul 4

Bifează personajele din desene animate care au fost personificate:

Tom

☑

Mickey Mouse

☑

Elsa

☐

Exercițiul 5

Colorează cu albastru personificările din versurile date:

a) *Dar într-o zi, Apolodor,*
Spre deznădejdea tuturor,
A spus așa: (…)

b) Apoi a plâns Apoldor...

Rezolvare

Exercițiul 5

Colorează cu albastru personificările din versurile date:

a) *Dar într-o zi, Apolodor,*
Spre deznădejdea tuturor,
A spus așa: (…)

b) *Apoi a plâns Apoldor...*

Exercițiul 6

Pornind de la imaginea de mai jos, alcătuiește un enunț în care să existe o personificare.

Rezolvare

Exercițiul 6

Pornind de la imaginea de mai jos, alcătuiește un enunț în care să existe o personificare.

Apolodor scrie un e-mail fraților săi din Labrador.

Exercițiul 7

Identifică personificările în citatele următoare:

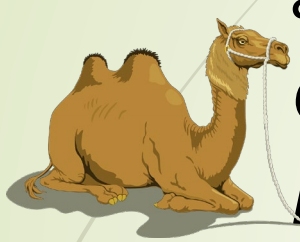

a) Cămila Suzi, cea mai tristă,
Ofta cu fața în batistă,
Ea îi fusese ca o mamă:
Îl învățase prima gamă.

b) Apoi, aceeași maimuțică (…)
Îl întrebă cum se numește.

c) Și, auzind urarea lor,
S-a bucurat Apolodor.

d) Și, rătăcind mai multe zile
În largul Mărilor Antile,
A navigat Apolodor
Prin Marea Caraibilor.

(Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor)*

Rezolvare

Exercițiul 7

Identifică personificările în citatele următoare:

a) Cămila Suzi, cea mai tristă,
Ofta cu fața în batistă,
Ea îi fusese ca o mamă:
Îl învățase prima gamă.

b) Apoi, aceeași maimuțică (…)
Îl întrebă cum se numește.

c) Și, auzind urarea lor,
S-a bucurat Apolodor.

d) Și, rătăcind mai multe zile
În largul Mărilor Antile,
A navigat Apolodor
Prin Marea Caraibilor.

(Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor*)

Enumerația

Exercițiul 8

Folosește cuvintele din textul citit la începutul orei, pentru a completa spațiile libere:

_____, _____, _____

În fracul lui strălucitor,

Așa era Apolodor…

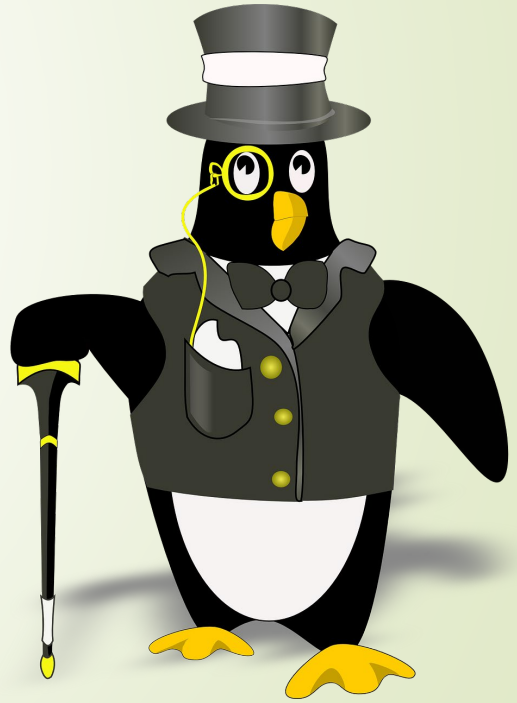

Enumerația

Rezolvare

Exercițiul 8

Folosește cuvintele din textul citit la începutul orei, pentru a completa spațiile libere:

Grăsuț, curat, strălucitor

În fracul lui strălucitor,

Așa era Apolodor…

Observați!

Cuvintele *grăsuț, curat, atrăgător* sunt despărțite prin virgulă, deoarece sunt termenii unei enumerații.

Spre informarea voastră!

Enumerația este o figură de stil care constă în înșiruirea unor obiecte, acțiuni, însușiri etc.

Exercițiul 9

Recitește textul și subliniază o altă enumerație.

-Cum se numea? – Apolodor.
-Și ce făcea? – Cânta la cor.
Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor.)

Rezolvare

Exercițiul 9

Recitește textul și subliniază o altă enumerație.

-Cum se numea? – Apolodor.
-Și ce făcea? – Cânta la cor.
Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor.)

Exercițiul 10

Completează enunțul, astfel încât să obții o enumerație:

-

Fracul lui Apolodor era strălucitor, _____ și _____ .

Rezolvare

Exercițiul 10

Completează enunțul, astfel încât să obții o enumerație:

-

Fracul lui Apolodor era strălucitor, curat și elegant.

Exercițiul 11

Apolodor a înțeles ce este enumerația și vrea să vadă dacă și tu o recunoști. Pentru aceasta, folosind cuvintele date, va trebui să completezi versurile.Colorează cuvintele care fac parte din enumerație.

doi, șerpi, porumbei

A venit circul la noi,
În oraș e zarvă mare;
Vom vedea un clovn sau ___,
Acrobați și animale. (…)

Elefanți, cai , _____,
Dansează-n lumină multă,
_____, șopârle, tigrii, lei,
Cu toți de dresori ascultă.

(Mihaela Alexandra Rașcu, *La circ)*

Exercițiul 11

Apolodor a înțeles ce este enumerația și vrea să vadă dacă și tu o recunoști. Pentru aceasta, folosind cuvintele date, va trebui să completezi versurile.Colorează cuvintele care fac parte din enumerație.

doi, șerpi, porumbei

A venit circul la noi,
În oraș e zarvă mare;
Vom vedea un clovn sau doi,
Acrobați și animale. (…)

Elefanți, cai , porumbei,
Dansează-n lumină multă,
Șerpi, șopârle, tigrii, lei,
Cu toți de dresori ascultă.

(Mihaela Alexandra Rașcu, *La circ)*

Repetiția

Exercițiul 12

Recitește versurile și subliniază cuvintele care se repetă.

Dar într-o zi, Apolodor,

Spre deznădejdea tuturor,

A spus așa: - Sunt foarte trist!

Îmi place viața de corist,

Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor

De frații mei din Labrador…

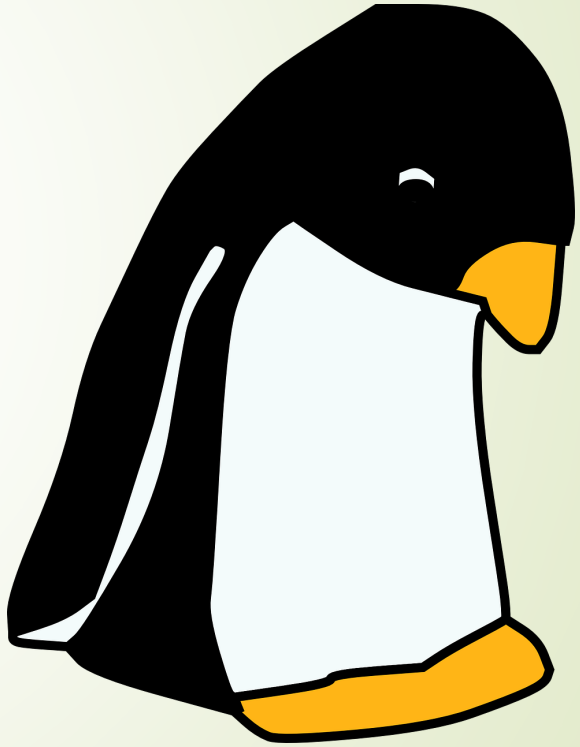

Rezolvare

Recitește versurile și subliniază cuvintele care se repetă.

Dar într-o zi, Apolodor,

Spre deznădejdea tuturor,

A spus așa: - Sunt foarte trist!

Îmi place viața de corist,

Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor

De frații mei din Labrador…

Repetiția

Observați!

Pentru a arăta dorul foarte puternic al lui Apolodor, povestitorul repetă cuvintele *mi-e dor, mi-e dor.*

Spre informarea voastră!

Repetiția este figura de stil prin care se repetă unul sau mai multe cuvinte.

Exercițiul 13

Subliniază repetițiile din versurile următoare:

,,O, frații mei din Labrador,
Adio vouă, tuturor!
Pesemne că mi-e dat să mor
Aici, la țărmul mărilor…
Și ce păcat! Eram tenor,
Cântam frumos, cântam la cor,
O, frații mei din Labrador,
O, frații mei din Labrador!”

Rezolvare

Exercițiul 13

Subliniază repetițiile din versurile următoare:

,,O, frații mei din Labrador,
Adio vouă, tuturor!
Pesemne că mi-e dat să mor
Aici, la țărmul mărilor…
Și ce păcat! Eram tenor,
Cântam frumos, cântam la cor,
O, frații mei din Labrador,
O, frații mei din Labrador!”

Rezolvare

Exercițiul 14

Astăzi, Apolodor a învățat lucruri noi. Acum, el știe să recunoască personificarea, enumerația și repetiția. Tu știi? Dacă da, te rog să scrii în dreptul fiecărui exemplu figura de stil care a fost folosită:

Exemplu	Figura de stil
Și-i spuse cu sfială: - Ia-le! Sunt toate, toate, ale tale…	
Spre sud, spre est și spre apus (…) Trec elegantele fregate.	
Și-a amintit Apolodor De frații lui și-a plâns cu dor.	
Așa, cu vânătăi și gol, Nu cred că mai ajung la Pol, Nu cred că mai ajung la Pol.	
Și auzind urarea lor, S-a bucurat Apolodor.	

Rezolvare

Exercițiul 14

Astăzi, Apolodor a învățat lucruri noi. Acum, el știe să recunoască personificarea, enumerația și repetiția. Tu știi? Dacă da, te rog să scrii în dreptul fiecărui exemplu figura de stil care a fost folosită:

Exemplu	Figuri de stil
Și-i spuse cu sfială: - Ia-le! *Sunt **toate, toate,** ale tale…*	repetiție
***Spre sud, spre est și spre apus** (…)* *Trec elegantele fregate.*	enumerație
Și-a amintit Apolodor *De frații lui și-**a plâns** cu dor.*	personificări
Așa, cu vânătăi și gol, ***Nu cred că mai ajung la Pol,*** ***Nu cred că mai ajung la Pol.***	repetiție
Și auzind urarea lor, ***S-a bucurat Apolodor**.*	personificare

Exercițiul 15

În textul următor, s-au strecurat 10 greșeli. Corectați-le!

Mistuit de dor, pinguinul apolodor âși ia rămas-bun de la prieteni și o pornește spre Polul Sud, sperînd că-și v-a găsi liniștea alături de frați lui din Labrador. cămila Suzi, iepurele Buză-Lată și pisoiul Tiț încheарcă să-l oprească, dar în zadar: dorul ei de depărtări ie mai puternic decât orice și nicio rugăminte, oricât de fierbinte, nu topește dorința lui de a vedea geșurile nesfârșite de la capătul Pământului.

(https://www.editura-arthur.ro/info/carte/cartea-cu-apolodor)

Rezolvare

Exercițiul 15

În textul următor, s-au strecurat 10 greșeli. Corectați-le!

*Mistuit de dor, pinguinul **A**polodor **î**și ia rămas-bun de la prieteni și o pornește spre Polul Sud, sper**â**nd că-și **va** găsi liniștea alături de frați**i** lui din Labrador. **C**ămila Suzi, iepurele Buză-Lată și pisoiul Țiț înc**e**arcă să-l oprească, dar în zadar: dorul **lui** de depărtări **e** mai puternic decât orice și nicio rugăminte, oricât de fierbinte, nu topește dorința lui de a vedea **ghe**țurile nesfârșite de la capătul Pământului.*

(https://www.editura-arthur.ro/info/carte/cartea-cu-apolodor)

Mă bucur să văd că ați descoperit toate greșelile!

Sunteți grozavi!

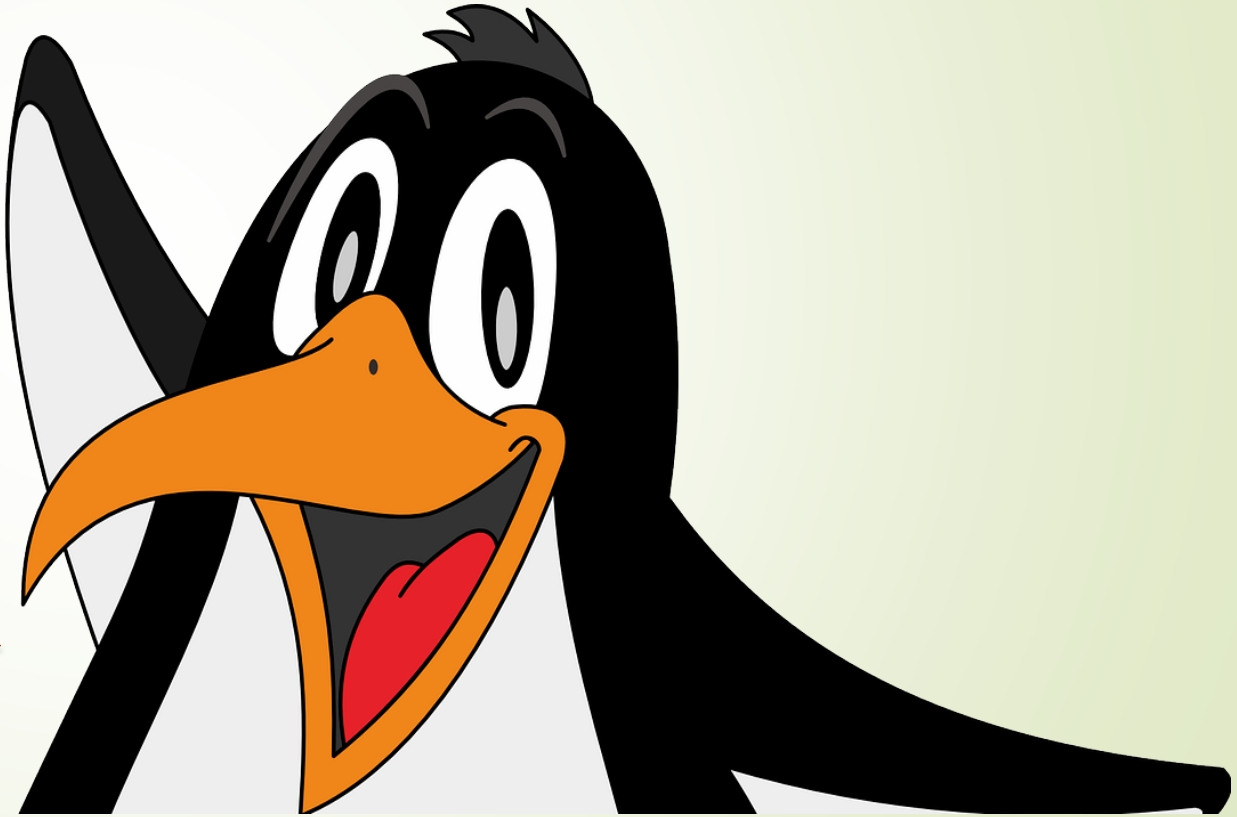

Acum eu mă duc la Pol să-mi văd frații! La revedere!

Sursă imagini: pixabay.com

Suportul de curs a fost realizat de **prof. Diaconu Mariana-Cătălina** de la Școala Gimnazială ,,Dr. Bernády György”, Târgu-Mureș.